

altın61

İstanbul Üniversitesi Altın 61 Proje Topluluğu

SAYI:005 / Haziran 2021

Bahar
Zamanı...

+ Sor Bakalım

Birbirinden değerli konukları
ile Sor Bakalım projesi

+ Sevgi Tabağı

Yeni mutfağında kaldığı
yerden devam ediyor...

Betül Buğday - Begüm Ergün - İrge Özgür - Betül Boz - Busenur Ulu

merhaba

i.Ü.
Altın 61 Proje Topluluğu Resmi Dergisi

Sayı:005
Haziran 2021

Yazı İşleri Sorumlusu
Betül BUĞDAY

Düzenleme
Meryem Melek ÇAY

Tasarım
Ömür İNCE

Fotoğraflar
Mediha EYİZ

Baskı
Salim ZORBA

www.altin61odulleri.com

Her çalışmanın bir öyküsü var- “İnsanlara bir şeyin nasıl yapılması sizinle birleşsin. Her başarı takdir, her öykünün bir hayali olduğu gerektiğini söylemeyin. Yapılmasını ri hak eder. Biz de her sene belirli gibi. İstanbul Üniversitesi Altın61 istediğiniz şeyin ne olduğunu söy- dönemlerde İstanbul Üniversitesi Projesi'nin altın gençleri olarak biz leyin ve yaratıcılıkları ile sizi nasıl Altın61 Ödüllerini takdim ederek de bir hayalden yola çıkarak paylaşı- hayran bırakacaklarını görün.” diyor farklı kulvarlarda başarı gösteren yoruz sizlerle öykümüzü. Baktığımız General George S. Patton. Biz reh- kişi ve mecraları taçlandırıyoruz. şeyleri aslında görmemiz gerektiğini ber olan hayallerimiz, hevesimiz ve Sürdürdüğümüz vizyonumuzun size sadece yeni bir dünya sunarak tükenmeyen heyecanımızla sizi hay- takdiri olarak da dergimizi sizlere değil, dünyanın gölgede kalan yüzü- ran bırakacağımızı biliyoruz, bizi sunuyoruz. ne de ellerimizi uzatarak sunacağız yolumuzda yalnız bırakmayın istisizlere. Nasıl mı? Elbette sosyal so- yoruz. Gelin uzanan ellerimiz nice rumluluk projelerimizle... ellerle birleşirken adımlarımız da

“Şimdi sıra sizde. Haydi sihirli ellerinizle yavaşça sayfaları çevirmeye başlayın. Nasıl diyordu Dumbledore, “Mutluluk en karanlık zamanlarda bile vardır. Yeter ki ışığı açmayı unutmayın.”

Yazı: Begüm ERGÜN

AN-KARA

“Hareket vaktii! Ankara yolcusu kalmasın!”

Yağmur... Hayal kurunca huzur büyü, mahsur kalınca özgürlük türküsü. Gökte ahenk, dilde pelesenk... Tenimde hissediyorum düşen her damlayı bir bir. Yanaklarımdan süzülüp avucuma doluyor sanki nehir. Kalabalık içinde yalnızlık, damarlarımda dolaşan isli zehir. Siz hiç yağmurda ağladınız mı? Gözyaşınızı yağmurla sakladınız mı? Suskunluğunuzu bir “ah” demeden çağladınız mı?

“Hareket vaktii! Ankara yolcusu kalmasın!”

İrkildim... Saklambaç oynarken sobelenen çocuk telaşında fırladım yerimden.

Fark edilmiş miydim? Gerçi edilesem kaç yazar, anlaşılmayacağımdan eminim. Kaçmak, alabildiğine uzaklaşmak istiyorken bedenim, yeşil gömlek beyaz önlük manzarasında iki dudak arasında mühürlü kalmıştı benliğim.

“Kaybettik”

Konuşmayı öğrenmeye başlarken ilk söylediğim iki hece, bu tek kelimenin içinde silmişti varlığını. “-ba” diye başlayıp “-tik” diye kapamıştı yirmi iki senelik devir. O’ndan sonrası yoğur işte hayatı, bir o yana bir bu yana evir çevir.

Kendimle savaşıyorken omzumdaki bir el hissettim. Dalgınlıkla toprağa diktiğim gözlerimi soluma yönelttim. Yine mi yeşil gömlek! Hadi amaaa... Başka renk mi yok dünyada Allah aşkına...

“24 numaralı koltuk yolcusu siz misiniz acaba?”

Gerçekten ben miyim, bende dahi yok ki cevabı, soruya karşılık verebileyim.

“İyi görünmüyorsunuz yardım etmemi ister misiniz?”

Yardım... Edin desem neye nasıl olabilir, neyi değiştirebilir? Muavinin suçu değildi, nerden bilebilirdi... Aslında kimsenin suçu değildi, suç olarak görülmemeliydi. Sustum, en iyi yapabildiğim şeyi ustalıklarla korudum. Hayır der misali salladım başımı. Adım atmalı otobüse ulaşmalıydım. Sırtımda formaliteden içine atılmış tek bir kazakla tutunan çanta, üstümde o iki heceden miras montla kâinatın en ağır insanıydım adeta. Omuzlarım yer çekimine yenik düşmüştü. Bütün yaşanmışlıkları, devredilen sorumlulukları, yarım kalan hayalleri, yutkunulmayan umutları hiç utanmadan yüklemişti hayat bir anda. Direnmeliydim... Kendim için değil, verdiğim sözler için dik durmaktan vazgeçmemeliydim. On sekiz adımla vardım koltuğa. Adım saymak o an yapılacak en son şeydi ama ağırlığı bölebilmem için gerekliydi.

Çantayı koltuğun altına koyup oturdum yerime. Yerim dedim değil mi, sahiplendim bir de üstelik. Aldırmayın, ağız alışkanlığı işte yoksa benim olmasın aman aman mümkünse...

Asfaltın tozunu dumanına kata kata sürecekti yol altı saat boyunca. Yasladım başımı cama, can kenarı olmayınca...

Yorgunum... Tepeden tırnağa yorgunum... Aralık'ta kalmış can kırıklarında suskun... Nasıl uyunurdu unuttum. Göz ucuyla telefona baktım, tarih on üçüne girmişti ayın. Altısından bu yana uyumamıştım ki ayın dokuzunda zaten nefes almıy da yarım bıraktım. Ah yine nerden hatırladım! Hoş, mış gibi çakılı, unutmadım!

“Nerede ineceksiniz?”

Yine o yeşil gömlek, bela gibi çöktü üstüme. Mecbur konuşacağım hay aksi. “AŞTİ” dedim. Alt tarafı bir kelime ama sanki tüm diyar-ı lisanı fethettim.

Şimdi “Ne dedi ki bu?” diyenleriniz vardır, bilenleriniz bilir, “Ankara Şehirlerarası Terminal İşletmesi”nin kısaltması olur kendisi. Üniversiteyi Ankara’da okuyacağım diye direktmiş, sonuçlar açıklandığında klavye başından arşa yükselmişim. Üç seneyi ilmek ilmek bitirdim. Son senemde, mezuniyete son dönem kala hayattan büyük gölümü yedim.

“İyi yolculuklar!”

İyi... Ne nüktedan kelimeler seçiyor insanlar, inadıma sanki. Kulaklığımı taktım, sustuklarımı şarkı sözlerinde kusmalıydım.

*Yorgunum... Tepeden tırnağa yorgun...
Aralık'ta kalmış can kırıklarında suskun...*

“Ol- sun var- sin”

...pişman değilim

Bana “Sezen”ler olmuş, şaşırmadım. İlk ılık yükseliyor sesi, içime işliyor “Kurşuni Renkler”i. Sizin de şu an kulağınızda yankılanıyor hissediyorum. Ya da dilinize taktım diye bana söyleniyorsunuz. Olsun varsın pişman değilim. Benimle birlikte siz de söyleyin yoksa delireceğim...

“Yiyecek ya da içecek bir şey alır mısınız? Sıcak ya da soğuk; çay, kahve, meyve suyu, kola, kek, kraker, çikolata?”

Ya sabır ya selamet... Bi sal beni be kardeş! Çok mu zor benden pas geçip gitmek! Yüzüne bakmamam saygısızlık biliyorum ama affet, o gömleği yeniden görüp yarama saygısızlık etmek de bana felaket. Bakmadım. “Hayır” dedim bir an önce geçip gitsin diye. Ses etmedi. İkram arabasının gıcırdayan tekerlerinden anladım arka sıraya ilerlediğini. Saate baktım, daha toptasak bir saat anca geçmişti. Uyumalıydım, uyumak zorundayım. Ne böyle yol bitecek, ne sabah gireceğim sınavlara güç yetecek. Sınav dedim doğru okudunuz. “Şu halde bu kafayla sınava mı girilir? Bir tane de değil üstelik.” dediniz ben de bunu duydum. Haklısınız inkâr edemem ama robot tarafından ele geçirildim, ben bu arbedeye bir kere çivilendim, pes etmeye lüksüm yok benim. Çalma listesi kendi kendine devam ede dursun, ben şöyle bir kestireyim.

... İki saat sonra ...

“Sayın yolcularımız otobüsümüz 30 dk ihtiyaç molası verecektir. Lütfen araçtan inerken değerli eşyalarınızı yanınıza almayı unutmayınız. Mola süreniz bitince araçtaki yerlerinizi alınız. Teşekkür ederiz.”

Zaten zar zor daldığım uykudan bu cızırtılı sesle uyandım. İhtiyaç... Bir anahtar kelime daha, la havle... Şapkamı takıp araçtan indim, yağmur dinmiş, bembeyaz kar örtüsüne bırakmıştı burada yerini. Sürekli geçilen yerler buzla karışık çamur olmuş üzerinde durulmayacak haldeydi. Durdum. İhtiyacım olan sest, önce annemi arayıp şefkatine sığındım, ardından otuz dakikada on sigarayı ciğerlerime kazıdım. Külün biri düştü, ateşin diğeri ürüdü. Kurşuni renkler asıl şimdi başıma üşüştü...

“Samsun’dan Ankara’ya seyahat etmekte olan ... turizmin sayın yolcuları, mola süreniz sona ermiştir. Lütfen ...” Anladık kardeşim anladık. Elimdeki son izmariti de demir ayaklı küllüğe emanet edip yeniden koltuğa kuruldum. Kalan üç saati de ders çalışarak geçirsem biterdi yol herhalde. De neyden çalışacaktım çanta bir kazaktan hallice, zihnim zaten laf ola beri gele. Açtım yine de mailden üç beş not, okudum okuyabildiğim kadar,

bir şeyler yazıyordu yazmasına da aklıma ne kadar giriyordu hak getire.

... Üç saat sonra ...

“Ankara’ya hoş geldiniz. AŞTİ’de incek yolcularımız lütfen eşyalarınızı inişe hazır ediniz. Bizi seçtiğiniz için teşekkür ederiz.”

Son anons... Hele şükür... Sizi ben seçmedim ama yine de seçmeye lütfettiyseniz affola. Ankara... Ve bir kilit kelime daha... Geleceğimi çizdiğim şehir... Dönüm noktamı elinde tutan vezir... Ne umutlarla, hayallerle dörtne-la geldiğim ana kara, annemin “... gelsen iyi olur ...” haberini duyduğunda. Önceleri nefes alırken bayram eden bağrımdı, artık, yutkunamadığım ağrım...

Kendimi son bir gayret kaldırıp indim araçtan. Ağırlığın altında ezilmek yakışmazdı hamuruma. “Kambur durma!” yazıyordu sanki bulutlarda. “Silkelen! At pusunu atıl hayata geride kalanlarınla.” Yapılacak çok eylem, varılacak çok hedef, tutulacak çok söz var daha! Önümde duruyordu denizi olmayan ana kara ve derya deniz haline gelmiş o biriken yaşlarım vardı avucumda. Denizi getirdim sana An-kara haydi benimle oynasana!

kanalımıza abone olarak
projelerimize destek olabilirsiniz...

www.youtube.com/c/altin61

Beyaz
Kağıt

“SONRA YAZDIKLARINI OKU, ÇİZDİKLERİNE BAK, MÜZİĞİNİN NOTALARINA KULAK KESİL. “

Sonra siyah bir kalem al eline. Ucu sivri olsun ki üzerinde çalışırken erken bitmesin. Resim yeteneğin yoktur belki... Ama karalamaya çalış, kaybettiklerini ya da kazanmak istediklerini... Şiir yeteneğin yoktur belki, ama okuma yazman da mı yok?

Anılarını yaz. Küf kokan sokaklarını, parke taşında bıraktığın anılarını, çayını yudumladığın bardaktaki kalan dudak izini, bastırıp belini kırdığın kül tablasında kalan izmaritini yaz.

şık olmuşsun dur bir zamanlar isminin baş harfini kazıdığın ağaçların yaz. Önündeki kâğıdı yap. Öyle nota bilmene gerek yok ha! Kaleminin kâğıdına attığı her çizik kendinin müzisyeni olmak için kâfi.

Sonra yazdıklarını oku, çizdiklerine ne bak, müziğinin notalarına kulak kesil.

Yaşın kaç olursa olsun ne kadar yaşadığının farkına varacaksın.

Aslında fark etmeden gelen her zorluğun bir güzellik doğurduğunu fark edeceksin. Umut et yine de... Kim demiş Umut fakirin ekmeği diye. Umudunu yitirmiş bir zengin olsan asıl o zaman fakir olursun... Ve biriktir biriktirmek için oku. Bir öğretmenim oku da ne okursan oku derdi. Oku, okuduklarını aklının süzgecinden geçir, kalbinin kantarıyla tart. Kağıt senin kâğıdın ,kalem senin kalemin unutma sakın ha!..

Bir sevgi mucirzesi

“SEVDİĞİN İNSANLARA SENİ SEVİYORUM DEDİĞİNDE SIKINTI VE DERTLERİ O AN UNUTUR VE UNUTTURURSUN. SEVMEK VE SEVİLMEK BU DEMEKTİR.”

“Sevgi, insanları iyileştirir. Avazınız çıktığı kadar seslenin. Hem onu verenleri hem de o sevgiyi alanları” demiş Karl Menninger. Sevgi bu dünyada iyileştirici gücü olan tek duygudur. Sokakta rastgele güldüğün birinin bile gününü güzel geçirmesine sebep olabilirsin. Yalnız olan birine sarılınca umutsuzluğuna bir an bile olsa ışık olursun. Sokaktaki hayvanları sevince dünyanın insanlardan ibaret olmadığını anlarsın.

Sevdiğin insanlara seni seviyorum dediğinde sıkıntı ve dertleri o an unutur ve unutturursun. Sevmek ve sevmek bu demektir.

Yalnızlıkla başa çıkmamıza, dertlerimizi unutmamıza, yanına baktığında hissettiğin ve gördüğün o insanlara ve kendi iki kelime olduğu halde etkisi çok büyük olan o “seni seviyorum” cümlesidir sevmek aslında.

Sevdiklerimizin bir sonu var. Bugün yanında olanlar, senin olanlar, üzerinde egemenlik kurabildiğin herkes ve her şey yarın olamayabilir. Sevdiğini söylediğin o yemeği yiyemez, sevdiğini söylediğin o kişiyi bir daha göremezsin. Anlık öfkeyle verilmiş kararlar ve cümleler o kişi gidince sonsuz kadar içinde bir ukde ve yara olarak kalır. Kalbini kırdığın o kişinin ne kadar hayatta kalacağını bilemezsin. İnsanlar 90 yaşında da ölür 9 yaşında da. Gideceği sonsuz bir yer ve toprak vardır. Toprak biz insanlar gibi değil, sevdiği ve aldığı zaman bir daha geri vermiyor. Senin sahiplenmediğini, sarılmadığını o sahiplenip sarılıyor. Sevgi zarar vermez aksine sevgi iyileştirir.

"Sonlu dünyamızda sonsuz sevgiyle kalmanız ve sonsuz sevgide sevmeniz, sevilmeniz dileğiyle."

Çokça sevin ve sevinin. Sevmek gibi sevmekte bir ihtiyaçtır. Sevmek, sevmek sevilenlerle bir arada olmak paha biçilmezdir. Çok sevdiğim bir kitaptan alıntıyla devam etmek istiyorum: "Söyler misiniz, sözgelimi müzik dinlerken, sevdiğimiz insanlarla güzel akşam geçirirken, onlarla sohbet ederken duyduğumuz haz neden daha çok bir yerlerde var olan büyük bir mutluluğun yansımasıymış gibi gelir bize?" (Babalar ve Oğullar, Ivan Sergeyeviç Turgenyev)

Sevmek insanlığa verilmiş lütuf ve şifadır. İyileştirir, dünyayı güzelleştirir. Ne demek biliyor musun bir insanı sevmek, birden dünyada kötü insan kalmıyor, demiş Şükrü Erbaş. Dünyayı sevgisiz insanların savaşı, onların yarattığı boşluk ve nefret yaşanmayacak hale getiriyor. Dünyadaki savaş iyi ya da kötü savaşı değil, sevgi ve sevgisizlik savaşıdır. Sevin, sevinin; kırmadan, dökmeden yapın bunları. Çünkü: Sevgisizlikle yapılan her eylem, içinde boşluk ve karmaşa yaratmıştır. Sonlu dünyamızda sonsuz sevgiyle kalmanız ve sonsuz sevgide sevmeniz, sevilmeniz dileğiyle...

"Çokça sevin ve sevinin. Sevmek gibi sevmekte bir ihtiyaçtır. Sevmek, sevmek sevilenlerle bir arada olmak paha biçilmezdir."

ELEŞTİRİ

“ PEKİ, ELEŞTİRİDE BÜTÜN DUYGULARDAN ARINMAMIZ GEREKİR Mİ? TABİ Kİ HAYIR...”

Sevgili okurlarımız bu yazıda kişinin veya toplumun gelişmesindeki en önemli unsurlardan birisi olan “eleştiri” kavramını inceleyeceğiz. Üzülerek söyleyebiliriz ki eleştiri toplumumuz tarafından yanlış anlaşılan ve hayata uygulaması yanlış indirgenmiş bir kavramdır. Toplumumuzun yıllarca “gelişmekte olan ülke” statüsünde kalmasını ve yanlış anlayıp hayata yanlış indirgediği yüzlerce kavram olmasını eleştiriye kapalı bir toplum olmamıza bağlamak yanlış olmaz diye düşünüyorum.

Hayatımızda yanlış uyguladığımız bu terimler üzerinde konuşurken direkt olarak o terimin açıklamasını yapmak iyice kafamızı karıştıracığından, bu yazımızda tersine inceleme yapacağız. “Eleştiri nedir?” sorusu yerine “Eleştiri ne değildir?” sorusunu kendimize sorarak öncelikle bildiğimiz şeylerin yanlışlığını kabul edecek, sonra doğrusunu inceleyeceğiz. Öncelikle eleştiri, “incelenen şey üzerindeki olumsuz durumların anlatılması” değildir. Eleştiri kesinlikle sadece olumsuz-

luklar üzerinde konuşulabilecek bir şey değildir. Bu kanı maalesef bizim toplumumuza yerleşmiş yanlış bir düşüncedir. Eleştirinin olumsuzluklar hakkında daha ağırlıklı konuştuğunu bilsek de eleştiri sadece olumsuzlukların konuşulduğu bir kavram değildir. Eleştiri toplu bir inceleme türüdür. Bir kitap, bir kişi, bir topluluk... Üzerine eleştiri yapmak demek bu saydıklarımızın tümüyle incelenmesi demektir. “Eleştiri ne değildir?” konusu üzerinde devam edecek olursak toplu-

mumuzda yine çok yanlış anlaşılabilir bir durum üzerinde konuşalım. Sevgili okurlarımız, eleştiri dediğimiz kavram çoğumuzun sandığı gibi; gelişimi kesen, yalayan, yavaşlatan, hakaretler içeren ve tüm olumsuzlukları taşıyan bir kavram değildir. Eleştiri gelişimin en altın kurallarındandır. Bugün insanımız bir şeyler üzerine konuşan, eleştiri yapan insanlara “muhalefetçi” gözüyle bakıyor. Bu, bizlerin gelişimini önleyen büyük bir engeldir. Eleştirinin toplu bir inceleme olduğunu tekrar etmekte zarar görmüyorum. Yapılan bu toplu incelemede olumsuz yönlerin onarılmasında, bizlerin en büyük yardımcısının eleştiri olduğunu lütfen unutmayalım. Bu bölümümüzü özetleyecek olursak; eleştiri engelleyici ve kötüyüleyici değil, geliştiricidir diyebiliriz.

Yine “Eleştiri ne değildir?” üzerinden eleştiri hakkında yanlış bildiklerimizi öğrenmeye devam edelim. Sevgili okurlarımız, çoğumuzun sandığı ve yaptığı gibi, eleştiri sevmediğimiz kişiye, beğenmediğimiz topluma, okumak istemediğimiz kitaba ya da hoşlanmadığımız herhangi bir şeye yöneltebileceğimiz bir kavram değildir. Bir eleştiride duygularımızı arındırmaya dikkat etmeliyiz. Peki, eleştiride bütün duygulardan arınmamız gerekir mi? Tabii ki hayır. Burada bahsettiğimiz arınmamız gereken duygularımız nefret ve nefretin doğurduğu duygulardır. Yazı sırasında elbette insan olarak, elbette harflerimizi duygularımızla süsleyebiliriz ancak bir eleştiri yazısında harfleri süsleyen duygularımız nefret ve kıskançlık değil, “iyiyi isteme ve geliştirici duygular” olmalıdır.

Aksi halde yönelttiğimiz şey bir eleştiri olmaz. Eleştirinin sadece geliştirmek amaçlı yapılması gerektiğini tekrar etmemizin bir zararı olmadığını düşünerek şunu belirtmek istiyorum: Eğer birini eleştirecek olsaydım, sevmediğim kişiyi eleştirmedim; tersine, sevdiğim kişiyi eleştirerek onun gelişimine yardımcı olurum. Sevgili okurlarımız, yazımızın sonuna doğru yaklaşırken biraz da “eleştiri yapması gereken kişiler” hakkında konuşmak istiyorum. Şu ana kadar okuduğunuz satırlarda ki iyi niyetli cümlelerden “herkes eleştiri yapabilir, herkes konuşabilir” kanısına varmanızı kesinlikle istemiyorum. Her şeyden önce şunu söylemekte fayda var ki: Eleştiri yapabilmek bir hak ve bu hakkı kazanmak yüce bilgiler ister. İşte yine “Ne değildir?” üzerinden

“UNUTMAMALIYIZ Kİ SADECE YAPICI ELEŞTİRİ YAPABİLME ÖZELLİĞİNE SAHİP OLANLAR VE YAPICI ELEŞTİRİYE AÇIK OLAN İNSANLAR GELİŞİMİNİ TAMAMLAYABİLİR.”

gidecek olursak “Kimler eleştiri yapamaz?” sorusunun cevabı: İncelenen ve üzerinde konuşulan şey hakkında yeteri kadar bilgi toplamamış, konuya hakim olamayan kimse eleştiri yapamaz olacaktır. Unutmayalım ki eleştiri, hakimiyet ve bilgi ister. Unutmamamız gereken şeylerden birisi de; konuya hakim olmayan bir kişinin yapacağı eleştiri, bizleri defalarca bahsettiğimiz gibi gelişime götürmez aksine geriletir. İşte o yüzden gelişmek, büyümek, ileriye gitmek istiyorsak yapacağımız şey “konuya hakim kişilerin eleştirisini dinlemek ve uygulamak” olacaktır. Unutmamalıyız ki sadece yapıcı eleştiri yapabilmek özelliğine sahip olanlar ve yapıcı eleştiriye açık olan insanlar gelişimini tamamlayabilir.

Sevgili okurlarımız, yazımıza veda etme vaktimiz yaklaşırken “eleştirin önemi”ni sizlere sadece bir örnekle dilim döndüğünce anlatmak istiyorum. Ulu Önderimiz Gazi Mustafa Kemal Atatürk, Kurtuluş Savaşı sonrasında padişah olabilecek güce ve itaate sahipken, ulu önderimizin demokrasiye ve eleştiriye dayalı rejim olan cumhuriyet rejimini seçmesi bütün Türk gençlerine eleştirinin önemini fazlasıyla açıklar diye tahmin ediyorum. Bununla beraber kendisine muhalefet yapacak yani kendisini eleştirecek partilerin kurulmasına öncülük ettiğini biliyoruz. Kendisiyle aynı fikirde olmayan fakat Kurtuluş Savaşımız boyunca asla bu fikir farklılıklarını öne sürmeyen Atatürk’ün silah arkadaşları,

kendisinin isteği üzerine muhalefet partilerini kurmuş ve kendisinin bazı politikalarını eleştirmişlerdir. Sevgili okurlarımız kuruluş tarihimizde eleştiri konusunda Ulu Önderimiz ve kendisinin fedakâr silah arkadaşları gibi büyük bir örnek dururken, bizim eleştiri kavramını yanlış anlamamız maalesef üzücü bir olaydır. Sizlere birkaç önemli ismin eleştiri üzerine sözleriyle veda ediyor, satırlarımızı sabırla okuduğunuz için teşekkür ediyorum...

“Devlet hayatında samimi eleştiri şarttır. Eleştirisiz devlet, kısa zamanda çöker.” Cengiz Aytmatov

“Düşünceyi özgür ifade ve eleştiri hakkını, çene patlatmak ve kötü fıkralar anlatmakla karıştırıyorsunuz.” Lev Tolstoy

“Olgun bir adamı dost edinmek isterseniz, tenkit edin; basit bir adamı dost edinmek isterseniz methedin.” Wilhelm Reich

“Eleştiri yağmur gibi, bir insanı köklerine zarar vermeden besleyecek kadar nazik olmalıdır.” Bernard Shaw

#SevgiTabağı

Bir Tabak Dolusu Sevgi

Emekli

Yazı: Betül BUĞDAY

Cihangir'in çıkmaz sokaklarından birinde küçük bir sınıftayız. Hayal ettiğimiz o yerdeki asıl hayatı bulmak için geçmişimiz dediğimiz hikâyeyle geleceğimizi bulmaya çalışıyoruz. Birbirini tanımayan beş insanız ve aynı tabloya bakıyoruz. Tabloda karlı bir kış mevsimi, etraf karanlık, ormanın içinde bir ev ve evin önünde eski bir kamyonet... Elimize birer kalem kâğıt tutuşturup tablonun hikâyesini yazmamızı ve daha sonra okumamızı istiyorlar.

Başlıyoruz yazmaya...

HAYATIN ŞİDDETİ VE YOĞUNLUĞU İÇİNDE SORGULANIP ÖĞRENİLECEK EN SON ŞEY OLACAKTI Kİ ZAMAN SONRA TEKER TEKER EKSİLMEME BAŞLADIK.

Tabloya baktıkça evin içinde bir silüet beliriyor. Çok tanıdık. Evet. Yalnızlık bu! Sandalyesinde öylece oturuyor. Hiç kimsesi yok, bir başına, yalnız ve mutsuz. Elinde de bir fincan kahve. Şekersiz, sütsüz, sade.

Sağ yanımdan başka bir ses yükseliyor ormandaki cinayet bahsediyor. Bir diğeri evde bayramda gelecek çocuklarını bekliyor. Ne enteresan! Hiçbirimiz ormanın içindeki karlı evi anlatamıyoruz. Tablonun hikâyesinden sonra sıra bizim hikâyemize geliyor. Ne iş yaptığımız ve neden burada olduğumuzu soruyorlar. Birimiz emekli, birimiz reklamcı, birimiz mühendis, birimiz üniversite öğrencisi bense liseden yeni mezun...

Her pazar aynı sokakta, aynı sınıfta toplanıp aynı şeye kafa yormaya başlıyoruz.

Nasıl daha iyi bir yazar olunur? Hayatın şiddeti ve yoğunluğu içinde sorgulanıp öğrenilecek en son şey olacaktı ki zaman sonra teker teker eksilmeye başladık. Önce mühendis ayrıldı aramızdan bana sorarsanız neden geldiğini o da bilmiyordu. Sonra reklamcı... En son üniversitesi öğrencisi gitti. Emekli amcayla ikimiz kaldık. Bazı günler sınıfın karşısındaki kahve dükkanında karşılaşırdık, hiç sohbet etmeden kahvelerimizi alıp sınıfa çıkardık. Koca bir sonbaharı bu şekilde geçirdik. Ben yaşlılığımdan emekli amca da gençliğimden çekiniyor olacaktı ki bir türlü sohbet edemiyorduk. İstanbul'a karın yağdığı nadir günlerden birinde başımı eğmiş defterime birkaç kelime karalarken emekli amcanın bir ileri bir geri volta atışı gözüme takıldı. Belli ki bir şey canını sıkıyordu. Ne olduğunu anlamaya çalışırken emekli amcayla göz göze geldik.

“Kızım rica etsem karşiki dükkândan bana bir fincan kahve alır mısın? Hava çok soğuk ve fırtınalı, kayıp düşmekten korkuyorum, sen gençsin hızlıca gidip gelersin.” dedi.

Hemen yerimden fırladım. İlk kez benden bir şey rica etmişti tabi ki gidip alırdım.

Merdivenleri üçer beşer indim, atkımı başıma dolayıp kahve dükkanına doğru koşmaya başladım. Nasıl kahve içtiğini sormayı unutmuştum, ben de kendi içtiğim kahvenin aynısından alıp sınıfa geri döndüm. Şaşkınlıkla “Bu kahveyi içtiğimi nerden bildin?” deyip gülümsedi. Ufak bir teşekkür-rica faslından sonra, “Bilmiyordum, kendi içtiğimin aynısından aldım.” deyip yerime oturdum. Kafam hepten karışmıştı, yaşlarımız arasında uçurumlar vardı. Konuşmuyorduk, gülmüyorduk, birbirimizi tanımıyorduk

ama aynı kahveyi içip aynı hikâyeyi kaleme alıyorduk. Ben Müzeyyen Senar'dan, emekli amca köşedeki pubda her cumartesi çıkan rock grubundan bahsediyordu. Arnavut kaldırımları ne güzel diye başladığım hikâyemi ise yeni dökülen asfalt yollarla kırbaçlıyordu. Sanki o gençti de ben yaşlıydım. Neden burada olduğunu bir türlü anlayamıyordum ama anlamaya kararlıydım. Cesaretimi toplayıp karşiki dükkânda kahve içmeye ne dersiniz diye sordum, şaşıracağım bir şekilde bu teklifim hoşuna gitmişti, hemen kabul etti. Kahvelerimizi aldık ve cam kenarındaki masaya oturduk.

Sessizlik. Sessizlik.

Ne sessizlikmiş! Ne susmakmış!

Emekli amca kahveden bir iki yudum aldıktan sonra sıkıldığını fark etmiş olacak ki yıllardır bu anı bekliyormuş gibi başladı anlatmaya:

“Eskiden İstanbul kahvehanelerinin bazıları ‘kıraathane’ idi. Dönemin sanatçıları, yazarları, oyuncular bu kıraathanelerde mecmua, senaryo, gazete kıraat ederler, aktüaliteden sanata her konuda konuşurlardı. Benim babam da onlardan biriydi. Çok güzel fıkralar anlatır, yakası açılmadık konulara ışık tutar ve kıraathaneyi adeta akademi haline getirirdi.

Benim bütün mütalaalarım bu konuşmalar üzerine olurdu. Masanın kenarından çeşitli tefrika parçaları yürütür behemehâl onları kafamda senaryolaştırıp oynardım.” Heh! Emekli amcanın içindeki yaşlı sonunda ortaya çıkmıştı. Hikâyesi bana anlattığından daha derin gelmişti. Söylediği çoğu kelimeyi anlamamıştım ama ne anlatmak istediğini hissedebiliyordum ve başımla emekli amcayı onaylayarak devam etmesine müsaade ettim.

“Çevik ve çalak olduğum yaşlarda mahallemize bir kumpanya gelmişti. Kıraathanenin aşağı katında oyuncular provalarını yapıyor, akşamları oyunlarını sergiliyor ve yetenekli gençleri seçmelerle toplayıp aralarına dahil ediyorlardı. Çok heveslenmişim. Sonunda tefrika parçaları yürütme kurtulacak ve hayallerime kavuşacaktım. Karşıma çıkan ilk ağaçtaki ilanı koparıp kıraathanenin yolunu tuttum. Kendimi fistanlı, entarili, dekoltesi bileklerime kadar inen bir elbisenin içinde dantelalarla çevrilmiş bir halde buldum.

Yüzümde allı morlu boyalar... Evet! Seçilmişim. Ve bu benim ilk sahnem olacaktı. Koşar adımlarla evimin yolunu tutmuşum.”

Emekli amca sustu. Yine sessizlik yine sessizlik. Ama bu seferki başka bir sessizlikti, yüzündeki ifadeden anlayabiliyordum.

“Ne güzel anlatıyordun emekli amca, devamında ne oldu? Sen eskiden tiyatro oyuncusu muydun?” Hafifçe gülümsedi, son yudumunu kafaya dikti ve oturduğu yerden paltosunu düzelterek konuşmasına devam etti.

“Babam beni kapıda o kıyafetin içinde yüzümde makyajla görünce mahalleye bizi rezil mi edeceksin diyerek tokadı suratıma indirdi. Ben de tüm çabalarıma rağmen o dönemlerde genç bir delikanlının isteyince tiyatrocu olamayacağını çok güzel bir şekilde öğrenmiş oldum.”

“Eee! Sonra ne oldu? Hemen vaz mı geçtin?”

“Geçmek zorunda bırakıldım. Babamın istediği mektebe gittim öğretmen oldum. Sonra yine babamın istediği bir kızla evlendim bu sefer de baba oldum.”

“Peki ya sonra?”

“Sonra emekli oldum. Günler geçti, geceler geçti. Bir gün hanımla birlikte akşam yemeğini yerken üzerime bir hüznün çöktü. Ne yaptırımsam bir türlü kurtulamadım bu hüznünden. Günlerce başım ellerimin arasında düşündüm de düşündüm. Çok güzel bir hayatım olmuştu, çok güzel bir karım ve dünyalar tatlısı iki evladım. Maddi açıdan da bir sıkıntım yoktu. Kazanabileceğim her şeyi kazanmış ve öğrenebileceğim çoğu şeyi öğrenmişim. İşte tam olarak o an fark ettim ki hayatın telaşesi bitince düştüğüm boşluk gençliğimdi. Ben de madem oyuncu olamadım bari bu yaştan sonra oyun yazabileyim diye buraya geldim. Geldiğim günden beri de yaşamadığım gençliğimin peşindeyim.”

İşte şimdi bütün taşlar yerine oturmuştu. Ben henüz yaşlanmamıştım, emekli amcaysa genç olamamıştı. İkimizde yaşamadığımız o yerdeydik. Asıl hayat burada değil, oradaydı. En önemlisi kararlıydık. Kahvelerimizi bitirip kol kola girip, sınıfımıza geri çıktık. Emekli amcanın alacakları, benimse yaşayacaklarım vardı.

Başladık yazmaya...

Ekibimizde
Yer Almak
İster misiniz?

Ön Başvuru İçin:
www.altin61odulleri.com

Medyanın İNSANLAR ÜZERİNDEKİ

Yazı: Merve KIRAT

ettikleri

ve “ses olsun” algısıyla tüm gün açık bırakılan teknolojik kutular haline geldi.

Hızlıca milenyum çağına geldüğümüzde ise gördüğümüz şey tamamen bambaşka... O masum içerikler yerini yasadışı, aşk, ihanet, yalan, iftira, arkadan iş çevirme, sahtekârlık, saygısızlık, kötü arkadaşlıklar, sıkıntılı zihinlerin ürettiği toplumu yozlaştıran tüm dizi ve filmler... Farkında olmadan her akşam evlerimize konuk olan kötülük timsali insanlar. Tüm gece maruz kaldığımız bu görüntüler yetmezmiş gibi reklamlara da değinmeden geçemem elbette.

Bize sürekli dayatılan marka algısı... Hacimli saçlar, uzun kirpikler, mükemmel vücutlar, pahalı markalar, “siz almazsanız toplumdaki eksik kalırsınız ve asla güzel olamazsınız” mesajı veren firmalar. Pazarlama uğruna beyinlerimizle alay eden tüm bu oyun. Tamam tamam ben ikna oldum, televizyonu çıkarıyorum hayatımdan demeyin.

Çünkü yetmez!

Elimizdeki telefonlar, bu yazıyı okuduğumuz bilgisayarlar, hatta sokağa çıktığımızda billboardlarla süslenen duvarlar ve afişler her şey bizi bir sisteme dahil olmaya zorluyor. O ayakkabı ve çantayı almazsanız nasıl şık olabilirsiniz? O renk bu yıl moda muhakkak almalısınız. Bu yemeği şu restoranda yemezseniz “story”lerinizi ne süsleyecek? Güzel görünmediğiniz fotoğraflar asla “like” almaz, hemen bir “jawline” estetiğine kim hayır diyebilir? Hani şu tüm markaların olduğu uygulamalar... Öyle bir indirime girmiş ki kaçırırsanız eksik kalırsınız. O tişörtün mavisi sizde var ama neden pembesi de olmasın? Makyaj malzemelerin olmadan hiçbir yere gidemezsiniz! Görüyor musun ne kadar çirkinsin? Deli gibi spor yap ama mutlaka evine pilates topu al çünkü onsuz asla istediğin vücuda kavuşamazsın. Kinoa, chia tohumu ve çeşitli çaylarla sağlığına kavuş! Yoksa kim yeni ürünleri pazarlayacak? Tüm modayı takip et. Herkesin yaptığını yap. Akıma ayak uydur. Senin ne dinlediğinin ne önemi var?

Popüler parçalarda eğleniyormuş gibi yap. Hadi ama ekranlarda gördüğün sahte ve aynı yüzlere ulaşmana az kaldı. Görmüyor musun takipçi sayının nasıl artıyor?

Ama dur! Bir dakika!

Çevrende kim kaldı? Sen kendini nasıl hissediyorsun? Mutlu musun? Artık tamam. Tüm bu düzene ayak uydurmamak yine senin elinde. Evet, çok akıl çelici etmen var ama her şey sana bağlı. Her şeyin olduğu gibi, medyanın da güzel yönünü kullanmak bizlerin elinde. Bilgi, kültür, sanat, bilim, eğlence, ekonomi, siyaset ve daha nice işlerini kolaylıkla yürütebilmene yarayan medya seni içine çekmeden amacın değil aracın haline getirmeyi bil. Çok akıllısın. Çok güzelsin. Çok yakışıklısın. En önemlisi çok değerlisin. Bunu bil ve inan.

İhtiyacın olmayana alma, sende fazla olanı paylaş, yemeyeceğin şeyi ihtiyacı olana ver, çevreni koru, zihnini koru.

Tüm gençliğini veya yaş olarak değilse bile genç olan zihnini bir amaca yönlendir. Kendini geliştir ve araçları kendi amacının yolunda kullan. Bilinçli alışveriş, kişisel gelişim, değişen tüketim ihtiyaçları ile farkındalığını artır. Sen değiş, dünya değişsin..

Medyanın tarihiyle yazımıza başlayacak olursak araştırmalarımıza karşılık gelen ilk başlığın sosyal medya tarihçesi olduğunu görürüz. Ancak bu başlığın sonucu oldukça şaşırtıcı.

Çünkü sosyal medya kimse farkında olmadan doğmuş! Evet yanlış duymadınız. Sosyal medya yan yana duran iki bilgisayarın birbirine e-mail atması sonucu 1971 yılında rastlantı sonucu doğmuş. Geçmiş yıllarda basit numaralar bulabilmek için defalarca kayıt olunan ICQ ve bilmediğimiz kişilerle, farklı kanallar içerisinde MIRC üzerinden chatleşerek aslında sosyal medyanın başlangıcı haberimiz

olmadan oluşturulmuştu. Bu karnallara zaman ilerledikçe yenileri eklendi. beraber tüm kanıtlanabilirliği ile size açıklayacağım.

Medyanın Gelişimi

Aslında bizim jenerasyona tekâmül eden en eski uygulama MSN diyebiliriz. Chat kültürü ve sohbet bu uygulama ile şekillendi. Daha sonra sırasıyla Facebook, YouTube, Twitter ve Instagram ile her geçen gün gelişen medya organları güncellendi. 2000’lerde zirveyi gören bu alan işe yarar ve fayda temasıyla yola çıkarsa da, her geçen gün korkutucu boyutlara doğru ilerliyor. Evet, çok klişe ve karamsar bir görüş. Ama birazdan hep

Medya ve Tercihler

Elbette medya deyince aklımıza yalnızca sosyal medya gelmiyor. Bu işin en önemli kısmı elbette ki televizyonlar...

1923 yılında ilk televizyon icat edildi. Fakat ülkemizdeki ilk yayın 1968 yılında gerçekleşti.

Başta tek kanal sistemi ile günlük haberler ve kaliteli bilgi içeren televizyon yavaş yavaş özel kanalların da dahil olmasıyla hızla ilerlemeye başladı. Aile dizileri, müzik programları tüm evlerde izlenen

OKUMANIN etkileri

Yazı: Bilal YILMAZ

“GÖZLERLE BAKMAK, BAKMAKLA GÖRMEK ARASINDAKİ İNCE ÇİZGİYİ FARK ETTİRİR BAKIYORUM AMA GÖREMİYORUM MİSALİ.”

Okumak deyince genelde aklımıza; kitabın büyük, uzun sayfaları gelir direkt. Metinleri okumaya o kadar çok kaptırmışızdır ki kendimizi, belki de gerçekten okumamız gereken o değerli şeyler öylece geçmiş gitmiştir yanımızdan.

Belki de okumamız gereken ilk şey başkadır, belki biz bunu görmemiştir. Belki bir dokunuştur, belki bir kelimedir, belki bir duygu, belki bir anlayıştır.

Sadece gözlerle okumayız yazılanları. Gözlerle birlikte okumalıyız ama gözlerden okunmalı okuduğumuz. Gözlerle okuduğunda kimse okuduğunu anlamaz zaten, sadece bakar ve anlamdan tekrar bakar. Gözlerle bakmak, bakmakla

görmek arasındaki ince çizgiyi fark ettirir. Bakıyorum ama görmüyorum misali. Her şey görmekten ibaret değil tabii ki de, dokunmak var sırada. Okumak için gözlerim olsa da dokunmak, hep daha bir anlatmıştır bana yaşamı... Hissetmek, o duyguyu almak, kendine çekmek, görmekten farklıdır. Bunun için mesela; biriyle konuşurken telefon tuşlarına hızla basmak yerine hissederek basın. O noktalar eminim ki size de oldukça farklı gelecektir. Dokunmak gibi bir evrenselliği, sadece telefon tuşu düğmesinden ibaret de saymamak gerek. Tokalaştığınız bir insanın elini tutmak yerine dokunmayı deneyin; o avuçlarda saklı bir söy-

lenememişliği keşfedebilirsiniz...

Parmak uçlarınızla sevdiğinizin sırtında gezinin; kürek kemiklerinde sıkışıp kalmış bir yalnızlığı daha yok edebilirsiniz... Sadece okumak; görmek, dokunmaktan ibaret değil, tüm duyguları kapsıyor hissettiriyor içinde. Siz fark etmeden başkası, sizin bunları yaparkenki görüntünüzü dışarıdan hissediyordur. Çünkü duyguları görmekle bakmak, okumakla anlamak farklıdır. Duyguları okumak, anlamak bilinçdışı gelişir ve içten gelen duygu silsilesidir. İşte okumak, literatürde, “gözle bakmak ve anlamak” diye geçer fakat yaşayarak, hissederek öğreniriz.

“Çünkü duyguları görmekle bakmak, okumakla anlamak farklıdır. Duyguları okumak, anlamak bilinçdışı gelişir ve içten gelen duygu silsilesidir.

İşte okumak, literatürde, “gözle bakmak ve anlamak” diye geçer fakat yaşayarak, hissederek öğreniriz.”

Yazı: Bilal YILMAZ

PANDEMİK ÜRETİM VE TÜKETİM

Yazı: Oğuz ŞAHİN

“ÜRETMENİN KIYMETİ TÜKETMEKTEN GELİR. İNSANLAR HAYATLARI BOYUNCA TÜKETİRLER.”

Salgın, tüm dünyada etkisini olanca hızıyla sürdürüyor. Gittikçe artan ölümler, üretimin gerilemesi, sosyal hayatın kısıtlanması, insanların işsiz kalması... Eğer yakın bir gelecekte “normalleşme” gerçekleşmezse stres yönetimi sürdürülebilir olmaktan çıkacak gibi görünüyor. Bu biraz da krizi fırsata çevirmeyi hedefleyen çevrelerinin eliyle yapılıyor elbette. Her gün yayınlanan “mutant virüs” haberleri hep “korkutucu ve korkular kamçılanıyor. İçinde bulunduğumuz stres halini yönetemez duruma düşmemizden çıkar sağlayanlar var. Fakat bu geri gelmesini umduğumuz “normal” nasıl bir şeydi? Normale, yani eski alışkanlıklarımıza dönerek süreceğimiz hayat gerçekten normal miydi?

Üretme biçimimiz, tüketim alışkanlıklarımız, doğayla ilişkilerimiz gerçekten normal miydi? Hayır. Eski normale devam edersek bu salgın biter, başka bir küresel tehdit kapımızı çalar. Üretirken de tüketirken de doğayı, kendini yenilemesine fırsat tanımayacak kadar baskı altında tutmaya devam edersek, bu “normal” değildir. Aslında çıkar çevrelerinin salgını fırsata çevirecek

tüketim hamleleri yaparak, ellerini ovuşturmalarına olanak vermeyecek adımlar atılabilir. Bu kriz, doğa ve insan için de bir fırsat olabilir. Covid19, Dünyadaki herkese dedi ki “çok hızlısınız biraz durun”. Tüm insanlığı tüm Dünyayı bir süre durdurdu. Bu durma hali en çok doğaya yaradı. Doğada nefsiz bir mucize olduğunu, aslında kendisini ne kadar kısa bir zaman içinde toparlayabileceğini gördük. Güzellikler böyledir, imkân verilirse olabilecek en kısa sürede kendini gösterir.

Üretmenin kıymeti tüketmekten gelir. İnsanlar hayatları boyunca tüketirler. Her tür tüketim kolaydır, emeksiz bir şekilde olanı harcamak demektir. Üretim ve en az enerji harcayarak yapılan üretim bu dönemde hem Dünya için hem insanlar için en kıymetlisidir ya da yenilenebilir enerji kaynaklarının yaygınlaşması... Mesela Güneş ve rüzgârdan enerji üretme, bu düşüncenin bir sonucudur ya da denizdeki dalgalardan...

Yeni enerji imkânlarının, doğada yaptığımız tahribatı azaltacağı ve doğanın bunu kısa sürede yanıtladığını gördük: Ozon tabakasındaki incelmeye, salgın boyunca kısa sürede ortadan kalmaya başladı.

Pandemi tamamen bittiği zaman, yarın, üç ay sonra, üç yıl sonra, on yıl sonra, ne zaman olur bilmiyorum ama yeni bir Dünya'ya uyanacağımız çok net görülüyor. Artı, daha az tüketme daha az enerji harcayarak üretim sağlama yolları aranmaya ve bulunmaya çalışılacak...

Bir haberde okumuştum; Türkiye'nin en büyük şirketleri evden çalışabilecek, çalışanlarının pandemi sürecinden sonraki süreçte de evden çalışmaya devam edecekleri belirtilmişti... Bu bile pandemi ile birlikte bir şeylerin değişmeye başladığını gösteriyor. Artık olabildiğince az tüketimle çok üretim sağlanmaya çalışılıyor. Her tür üretim alanında faaliyet gösterip bu dönemde evde oturmak zorunda kalan insan da bu üretimin içinde olmamanın sıkıntılarını, üzüntülerini, daralmalarını hem maddi hem manevi olarak çekiyor. Ben bu pandemi sürecinin, doğanın biz insanlara “biraz dur” mesajı olduğunu düşünüyorum. Dünya'da olduğu gibi ülkemizin özellikle büyük şehirle-

rinin havasının temizlendiği haberleri hemen göze çarpıyor. Yani doğa kendini toplamak için bizi denklemin dışına çıkarmayı düşünmüş gibi görünüyor. Bu pandemi süreci, doğa kendini toparlayınca son bulacaksa kazanım daha büyük olacak düşüncesindeyim. Kayıplarımız eğer “eski normal”le devam etseydik çok daha büyük olacaktı.

Üretim tüketilenlerin yerine yerini ve/veya daha gelişmişini koymak anlamına geliyor. Yani insanoğlu tüm Dünya'da tükettiği kadar üretmeli, üretebilmeli ama bu bugünkü şartlarda mümkün görünmüyor.

Dünya'da herkes tüketirken üreten insan sayısı oranla %1 bile değil işte. Sınırsız tüketim iştahı, üretimin de sınırsız tahribatla yapılmasını kamçılıyor. Küresel salgının üretimi geriletmesi, işsizlik ya da yarı zamanlı çalışma, biraz da bize gerçek ihtiyaçlarımıza yönelmemiz gerektiğini, aynı zamanda tüketmenin değil de üretmenin var olmamızın asıl hazzı olduğunu gösterdi. Bu dönemde işsiz kalan-

ların çoğu, işsiz kalma korkusu az olan kesimdeydi. Pandemi bize bütün bunları düşünmemizi ve hayatta olmanın farkındalığı için üretmemiz gerektiğini anlattı, öğretti. Bu süreç gibi zor süreçler, insanlara hep öğretmiştir, öğretir. Çünkü insan hayatını devam ettirmesi için öğrenmeye, gerekiyorsa fikir olarak veya ürün olarak yeniye ihtiyaç duyuyor hatta zorunlu bir hal alıyor. İnsan zorunluluk halinde değişir ve yeniyi bulur. İnsan bunu yapabilen tek canlıdır. Üretebilmesi hem Dünya için hem tüm insanlar için insanı değerli kılan en önemli olgudur.

Yani bu süreç, bence, insanların zihniyet olarak da daha az tüketimini daha çok üretimini getirecektir. Değişme gereken her durumda önce o konu ile alakalı zihniyet değişmelidir. Değişimin oturması ve gelecek yirmi, elli, yüz yılda devam edebilmesi için insan tüm Dünya'da zihniyet değiştirmeli, daha çok üreten, daha az tüketen (yeteri kadar) bir yapıya geçmelidir. Bunlar pandeminin şimdiki

kadar gördüğümüz kısa vade bile diyemeyeceğimiz "iyilikleri". Keşke maruz kalmadan anlayabilseydik. Ne var ki, hayatın "normal" akışında, böyle köklü değişimler, çok daha uzun zaman aralığına ihtiyaç duyar. Zihniyet değişimi sosyal hayatın en çetrefilli konularından biri... Toplular transatlantik gibidir. Yol değiştirmek, durmak ya da hızlanmak için manevra kabiliyeti çok yavaştır. Küresel salgın, dünyayı kısa süre için bir takaya bindirdi. Hızlanma, yol değişikliği ve durma çok kolay olacak. Öyle umalım. Pandemi bittikten sonra derin bir nefes alındığında asıl sonuçlar görülecek düşüncesindeyim.

Yazı: Oğuz ŞAHİN

*"Ben bu pandemi sürecinin, doğanın bir insanlara
"biraz dur" mesajı olduğunu düşünüyorum."*

TUNUS - HİNDİSTAN - FRANSA

3 KITA ÜLKE DÜĞÜN

Yazı: İrge Özgür

ASYA, AVRUPA VE AFRIKA KITALARINDAN BİRER ÜLKE SEÇEREK DÜĞÜN GELENEKLERİNİ PAYLAŞMAK İSTİYORUM. ASYA KITASINDAN HİNDİSTAN'IN, AFRIKA KITASINDAN TUNUS'UN, AVRUPA KITASINDAN İSE FRANSA'NIN EVLİLİK ADETLERİNİ SİZLER İÇİN YAZACAĞIM. O ZAMAN GELİN HEP BİRLİKTE BU BİRBİRİNDEN FARKLI VE EĞLENCELİ DÜĞÜN GELENEKLERİNE BAKALIM.

Asya kıtasında bulunan Hindistan'da düğün gelenekleri genellikle üç gün sürmektedir. Farklı dinlere inanan bu ülkede evlilikle ilgili ilginç gelenekler vardır.

MEHNDİ

Mehndi töreni evlilikten önce yapılır. Bu ritüelde gelinin ellerine ve ayaklarına kına sürülür ve desenler çizilir. Gelinin ailesi, akrabaları ve arkadaşları çok eğlenir. Genellikle damadın adı mehndi ile gelinin elinin içine yazılır.

SANGREET

Düğünden önceki gece, misafirler daha az resmî bir ortamda bir araya gelirler ve bir çeşit yetenek gösterisi gibi eğlenirler. Müzik törenlerinde ailenin kadınları şarkı söyler ve dans eder. Herkes bu ritüeli çok sever. Arkadaşları ve aileleri çift için koreografik danslar yapar.

PİTHİ veya HALDİ

Zerdeçal töreninde gelin ve damada ailesi ve akrabaları tarafından düğün sabahı zerdeçal sürülür. Ev-

lenmeden önce zerdeçal sürmenin hayırlı olduğu düşünülmektedir.

BARAAT

Damat alayıdır. Damat, süslü beyaz bir atla törene gelir. Konuklar, bir Hint davulu olan "dhol"un ritmiyle onun etrafında dans ederler.

VARMALA

Hindu düğününün başlangıcıdır. Gelin ve ailesi damadı selamlar ve çift, birbirlerini kabullerini sembolize etmek için boyunlarındaki çiçek çelenklerini değiştirirler. Düğünde gelin "sarı" ismi verilen geleneksel bir kıyafet giyer.

KANYADAAN

Gelinin babası kızının sağ elini alır ve onu damadın sağ eline yerleştirir ve ondan kızını eşi olarak kabul etmesini ister. Bu ritüel, hem gelinin babasının kabulünü hem de kızını vermek için resmi onayını ifade eder. İki el birleştirdikten sonra, gelinin annesi, kocasının avucuna kutsal suyu dök-

rek onun parmaklarının arasından kızının eline ve damadın eline akmasını sağlar.

SAPTAPADİ

Kelimenin tam anlamıyla yedi adım demektir. Çift, birbirlerine verdikleri yedi sözü temsil etmek amacıyla ateş etrafında saat yönünde yedi tam daire çizer.

SİNDOR

Son olarak, damat gelinin saçının bir kısmına veya alnının ortasına kırmızı bir pudra uygular bunun ismi "sindoor"dur. Ve boynuna siyah boncuklu bir kolye bağlar, bu da artık evli bir kadın olduğunu simgelemektedir.

VIDAAİ

Düğünün sonunda gelinin ailesine veda etme törenidir. Gelin giderken başının üstünden geriye doğru bir avuç pirinç atar. Bu ritüel anne ve babasının evinde kendisine verilen sevgi ve minnettarlığını sembolize etmektedir.

Saboun

Tunus düğün geleneğinin ilk aşamasıdır. Düğün haftasının ilk gününde ailenin kadınları evdeki çamaşırları ütüyerek gelinin çeyizini hazırlar.

Hazzén el Farch

Haftanın ikinci günü ise kadınlar yeni evinde gelinin çeyizini tüm ailenin önünde açar. Ve sonra yerleştirilmesine yardım ederler.

Yazı: İrge Özgür

Hamman

Üçüncü gün, tüm gün geline adanmıştır. İşte bu hamam günüdür. Gelin yüzünü bir örtü ile örter ve gelinin annesi, kayınvalidesi, kız kardeşleri ve arkadaşlarıyla hammama gitmek için darbukayla bir müzik alayı oluşturulur. Tunuslu kadınlar böyle özel günlerde zılgıt çekmektedir. Gelinin daha parlak, ışıltılı ve güzel görünmesi için hammamda kese, kil maskesi ve saç bakımı yapılır.

Yazı: İrge Özgür

Henna

Dördüncü gün kına töreni yapılır. Tunus geleneğinde kına gelin için yeni hayatında şans ve mutluluk getireceğine inanılır. Gelin geleneksel kırmızı bir elbise giyer. "Nekacha" ismi verilen kına dövmecisi bir kadın, kına, su ve gül suyu karışımını gelinin ellerine ve ayaklarına sürerek desenler çizer. Tunus'un Sfax şehrinde yaşayanların geleneğinde ise kırmızı elbiseye ek olarak altın renkli "Jelwa" kostümü de giyilir. Ve ayağının oraya sandık ve içine para koyulmaktadır.

Harkous

Beşinci günde de Nekacha önceki gün olduğu gibi gelinin ellerine ve ayaklarına çizim yaparak bir kat daha kına uygular. Gelinin parlak ve kaygan bir cilde sahip olması için şeker epilasyonu yapıldıktan sonra cildine "Barouk" ismi verilen beyaz bir taş ve gül suyu karışımı uygulanır.

Outiya

Altıncı gün, işte nihayet, gelin çok güzel olduğuna göre artık misafirlerin önüne çıkmaya hazır. Outiya Tunus düğünü için geleneksel bir şölendir. "Outéya" veya "Outiya" olarak da bilinmektedir. Gelinin bulunduğu Tunus bölgesine bağlı olarak kaftan, keswa, tabdila gibi geleneksel kıyafetler giyebilir. Tunuslu damat da erkek arkadaşlarıyla kendi aralarında bir parti verebilir. Bekârlığa veda partisi gibi düşünülebilir. Bazı durumlarda damat ve ailesi de bu şölene katılabilir. Örneğin; Tunus'un Sfax şehrinde yaşayanların geleneğinde damat da Outiya'ya katılır.

Nagquez al hout

Tunus'un Sfax şehrinde yaşayanlara özel bir gelenek düğün günü sahneye bir tepsi ve şeffaf fırın poşeti içinde süslenmiş büyük bir balık getirilir şarkıcı özel bir şarkı söylerken; gelin, sandalyeye oturtulmuş müstakbel kocasının gözleri önünde dans ederek, balığın etrafında yedi defa döner. Her turun sonunda damat kalkar ve gelinin balığın üzerinden geçmesine yardım eder ve alnına bir öpücük kondurur. Sonra iki defa da damat dans ederek balığın etrafında döner bu sefer gelin sandalyede oturur ve her seferinde damadın balığın üzerinden geçmesine yardım eder ve alnından öper. Sonra gelin ile damat balığın üzerinden geçer.

Nhar katb li ktebw nhar el 3irs

Yedinci gün en önemli gün. Nikah ve Düğün günü! Gelin ve damat bir haftanın ardından, sonunda evleniyor. Aile ve arkadaşlar çiftin mutluluğunu paylaşmak için bu büyük kutlamaya davet ediliyor. Damat ipek gibi bir kumaştan yapılan geleneksel Tunus kostümü olan beyaz bir jebba veya damatlık giyer. Gelin ise işlemeli, saten ve pullu beyaz etek ve bluz olmak üzere iki parçadan oluşan keswa veya gelinlik giyer. Tunus geleneği gelin ve damadın tören başladığında gümüş veya beyaz satenle kaplı tahtta oturması istenir. Gelin buketi, kocası tarafından geline doğurganlığın sembolü olarak sunulur.

Dokhla

Dokhla: Düğün gecesi yani bizdeki gerdek gecesidir.

18

Avrupa kıtasındaki Fransa'da evlilik ile ilgili on bir gelenek vardır. Bunlar;

4 element geleneği: 19. yüzyıldan kalma eski bir İngiliz geleneğidir. Bu geleneğe göre gelin, düğün gününde eski bir aksesuar, ödünç alınmış bir aksesuar, bir yeni aksesuar ve bir mavi aksesuar takmalıdır.

- Eski aksesuar, gelinin aile bağına olduğu kadar evlilik öncesi yaşamını da simgelemektedir. Gelinlerin çoğu bir aile mücevheri takmayı tercih eder.
- Yeni aksesuar ise gelinlik olarak kabul edilir.
- Ödünç alınan aksesuar için ise bir arkadaşından veya sevilen birinden bir şeyler ödünç alınır.
- Mavi, sadakatin ve saflığın rengidir. Geleneğe saygı duymak için gelin genellikle küçük bir mendil veya mavi bir broş gibi gizli bir aksesuar takmayı seçer.

Antik Çağ'a Dayanan Pirinç Atma Geleneği

Pirinç atılması, kötü hisleri savuştururken eşlere bereket ve refah getirir. Günümüzde kuşlar için tehlikeli olan pirinç ve konfeti, çoğunlukla gül yaprakları veya sabun köpüğü ile değiştirilmektedir.

Araba Konvoyu Oluşturma

Pirinç atıldıktan sonra tören yerinden kutlama yerine giderken gelin ve damat genellikle araba ile partiye giderler. Tüm konuklar gelin arabasını takip eder, kornalarını çalar ve çok gürültülü bir konvoy oluştururlar.

Draje Geleneği

Fransa'daki en saygın geleneklerden biridir. Gelin ve damat, düğüne geldikleri için misafirlere küçük kutularda şekerli badem sunar ve teşekkür eder. Başlangıçta, geleneklere göre kutularda her biri kendi anlamı olan beş şekerli badem bulunurdu: Birincisi sağlığı, ikinci zenginliği, üçüncü mutluluğu, dördüncü doğurganlığı ve son uzun ömürlülüğü temsil eder. Günümüzde ise kutular genellikle beşten fazla şekerli badem ve hatta bazen küçük çikolatalardan oluşmaktadır. Geleneğe tamamen veya kısmen saygı göstermekte özgürsünüz.

Buket Atma Geleneği

16. yüzyıla kadar uzanan bir gelenek olup, anlamı tüm kadınlar tarafından iyi bilinmektedir. Düğüne katılan tüm kadınlar gelinin arkasında toplanır ve yavaşça gelinin buketini atması için uzanır. Onu yakalayan kadın bir sonraki evlenecek kadın olduğuna inanılır.

Jartiyer Geleneği

Jartiyer geleneği: Bu geleneğin kökeni, tarih öncesi çağlardan kalma olduğu için iyi bilinmemektedir. Günümüzde jartiyer, beyaz ve ma-

vi renkli saflığın ve sadakatin simgeleridir. Bazıları için modası geçmiş bir gelenek, bazıları için bu bir oyun fırsatıdır. Jartiyer oyununun galibi dantel aksesuarı kazanır ve yanına alabilir.

Soğan Çorbası Geleneği

Tüm enerjinizi dans pistinde kullandıktan sonra, gücünüzü yeniden kazanmak için düğünün sonunda servis edilir. Efsaneye göre bu çorba içme âdeti Louis XV döneminden kalma bir gelenektir.

Gelinin Kocasının Solunda Durması

Bir düğünde gelinin (müstakbel) kocasının her zaman solunda durması geleneğinin kökleri; adamın, gelinin potansiyel taliplerini sağ elinde tuttuğu kılıcı yardımıyla kovduğu günlere dayanmaktadır.

Çok Katlı Pasta Geleneği

Fransız düğünlerinde pek çok misafir tatlı yemekten mutluluk duyar. Gerçekten de Fransız geleneği, düğün yemeğinin karamelli dondurma ve bir parça pasta ile bitmesini ister.

Düğün Davetiye Geleneği

En bilinmeyen Fransız geleneklerinden biri düğün davetiyesidir. Nitekim eski bir geleneğe göre düğün davetiyesi gelin ve damadın ebeveynleri tarafından yapılmalı ve ilki müstakbel gelinin ebeveynlerine, ikincisi müstakbel damadın ebeveynlerine ayrılan iki bölümden oluşmalıdır. Bu gelenek, bazı aileler tarafından hala sürdürülmektedir, ancak giderek daha az uygulanmaktadır.

Kalan İçecek İçme Geleneği

Gelin ve damadın arkadaşları düğün sonrası davetlilerden kalan tüm içecekleri bir bardakta toplayıp evli çiftte içirirler. Fransa'da uygulanan bu gelenek gerçekten ilginç bir gelenektir.

Ve yazımın sonuna geldik. Seçtiğim 3 ülke ile ilgili düğün geleneklerini yazarken ben çok eğlendim. Umarım siz de okurken eğlenirsiniz.

Yazı: İrge Özgür

CENNET

Kuşu

Karanlık bir odadaydım. Sokak lambasının perdeden sızan ışığı yetmiyordu gözlerime. Göz kapaklarımı kaşlarım çivilesem dahi göremiyordum hiçbir şeyi. Güneş bir tek bana mı doğmuyordu bilmem. Balkona çıktım. Masadaki izmarit birikmiş küllüğü çektim önüme. Sigaramı yaktım. Her nefeste ciğerim biraz daha ölüyordu. Bir kahve olsaydı şimdi, yudumlardım sıcak sıcak.

Üşenmedim. Onu da yaptım. Tekrar balkona çıktım. Hava serindi. Titretmiyordu ama gevşetmiyordu da bedenimi. Birkaç sigara ve kahvenin peşine az da olsa ısınmışım. Sabah olmak üzereydi. Komşu teyzenin bahçesinin üzerinde kuşlar uçuyordu. Uykuluydum. Bir o kadar da yorgun. Güneşi hissedebilmeyi o kadar istiyordum ki, inatla geçmedim içeri. İşe giden insanlar belirmeye başladı mahallede. Ses-

sizlik dağılıyordu artık. Kimse beni fark etmeden güneşi hissetmeliydim. Kaldırdım başımı. Zar zor açık tutabildiğim gözlerimi gökyüzüne çevirdim. Sabah rüzgârı sevginin habercisidir, derler. İşe önce rüzgârı iliklerime doldurmakla başladım. O estikçe ben mest oluyordum. Gözlerim tekrar komşu teyzenin bahçesine devrildi.

Güneşin gölgesine rağmen rengini

delirmişçesine belli eden bir çiçek gördüm. Mavili turunculu... Ateş desem değil. Daha önce hiç görmemiştim. Hızlıca yerimden kalktım. Üzerime uzun sarı hırkamı giyip sokağa indim. Yakından görmek istiyordum bu güzelliği. Ama komşu teyzeyi de uyandırmamalıydım. Sessizce bahçenin çivili, ağır, tahta kapısını açtım. Küçük adımlarla ilerleyerek çiçeğin yanına vardım. Dokunmak istedim, kıyamadım. Eğilip kokladım. O an Güneşi bütün bedenimde hissettim. Sevginin habercisi rüzgârla beraber... Arkamdan gelen ayak sesleriyle ayağa kalktım. Bizim komşu teyze uyanmış. Elinde sopası beni kovalayacak. Dur, dedim "Dur! Benim!" Önce şaşırıldı sonra gülümsedi.

"Cennet kuşum benim!" dedi. Üzerime alınamazdım ama almaya yeltendim istemsizce. Tekrarladı: "Cennet kuşum!"

Şaşkındım. Beni teğet geçerek çiçeğin başına geldi.

"Dokunmadın değil mi?"

"Hayır!" dedim. Biraz durdu. Çatılmış kaşlarının yerini tuhaf bir gülümseme aldı. "Bakma bu yapıklarının bolluğuna. Kış uykusundan yeni uyandı. Tüm içtenliğiyle şarkı söylemesi yakındır." diyerek ayağa kalktı.

"Hayatın dayanılmaz cazibesidir çiçekler, ben de dayanamadım." dedim.

"Şarkı söyleme sıran gelmiş demek ki!" dedi.

Bu kısa sohbetin ardından eve geri döndüm. Bütün gece karanlıkta boğulmuş bir kadın için şarkı söylemek ne güç ama! Bir cennet kuşu çiçeği yetti bunu başarmama... O gün bir kez daha anladım. Biz ilhamlarımızı, gökten ve gaptten değil, doğrudan doğruya hayattan alıyoruz. Hayat vermeye devam ediyor. Cennet kuşları büyüyor, bizler görmüyoruz... Oysaki ben şimdi tam vakti! Derin derin nefes alın, hadi! Şarkı sıranız geldi...

Yazı: Yasemin ARSLAN

"Şarkı söyleme sıran gelmiş demek ki!"

www.youtube.com/c/altin61

Zeyrek Cami

Yazı: Betül BOZ

Yazı: Betül BOZ

“ 3 AYRI ŞAPELİN BİR ARAYA GELMESİYLE OLUŞAN KİLİSE, AYASOFYADAN SONRA İSTANBULDA AYAKTA KALAN EN BÜYÜK ESKİ KİLİSE OLARAK TARİHE GEÇTİ. “

Tarih ve farklı imparatorluklar ko- tur.İstanbul Fatih ilçesindeki Fazi- seferi sırasında istanbulun ele geçi- kan Zeyrek Camii'nin inşaatı 118 let sokağında yer alır.Molla Zeyrek rilmesinden sonra Haçlılar tarafın- li yıllara dayanıyor. İstanbul'un camii (eski Pantokrator manastırı dan yağmalandı. Bizans mimarisi- fethinden sonra kiliseden camiye kilisesi) Doğu Roma döneminden ni en iyi temsil eden örneklerden dönüştürülen ilk yapı olma özelli- kalma dini yapıdır. 3 ayrı şapelin biri olan manastıra birçok impara- gini taşıyor. Ayrıca Zeyrek Camisi bir araya gelmesiyle oluşan kili- tor ve imparatoriçenin gömüldüğü UNESCO tarafından 1986 yılında se, Ayasofyadan sonra İstanbul'da belirtiyor. İstanbul'un fethinden Dünya Mirası altına alınmış ve ko- ayakta kalan en büyük eski kilise sorna ilk medrese burada açıldı. runmaya günümüzde de devam et- olarak tarihe geçti. Bizans impa- müdüerrisi Zeyrek molla efendi- maktadır.Haliçe hakim bir tepenin ratoru 2. Yannis komnenosun eşi di. Zeyrek lakabından dolayı yapı üstünde teraslarla düzenlenmiş Macaristanlı Irene bu manastır si- ve semt Zeyrek adıyla anıldı. Fatih geniş bir arazi üzerinde kurulmuş- tesini inşaa etti. Manastır 5.haçlı külliyesinin insasından sonra Pan-

tokrator kilisesi ,1453 yılında mol- Camii'nin şu anda park haline ge- tündeki mahzenlerin derin bir tü- la Zeyrek adıyla camiye çevrildi. tirilmiş arazisine bakan sokakla il- nele ev sahipliği yaptığı ve Ayvan- Molla Zeyrek Camii'nin yer aldığı gili pek çok ürpertici söylenti mev- saraya açıldığı söylentileri varmış. bölgede,bazıları anonim 15 civa- cut. Bölgede yaşayan insanlar,park Günümüzde bölgeden hala çığlık sesleri duyduklarını söyleyenler rında yatır bulunur. Osmanlı top- alanının öncelerde bir ahır bölgesi var. lumunda ölüm ve yaşam alanları olduğuna söylüyor. Ahırın içinde var. kesin sınırlarla ayrılmadığı için ürkütücü bir kuyu varmış, altında ise bir mahzen olduğu iddia edili- yor. Ahıra hayvanlarını bırakanlar yor. Ahıra hayvanlarını bırakanlar Bunların en meşhuru Mehmet akşamları oraya gitmekten kor- Emin tokadının makamı olarak karlanmış. Bunun nedeni ise çığlık sesleri duymalarıymış. Ahırın al-

Yazı: Betül BOZ

“ Ahıra hayvanlarını bırakanlar akşamları oraya gitmekten korkarlarmış. Bunun nedeni ise çığlık sesleri duymalarıymış. ”

Sevgi Tabağı Sosyal Sorumluluk Projemiz
için kendi mutfağımızı kurduğumuzu biliyor
muydunuz ?

Tüm detaylar için sosyal medya
hesaplarımıza bekleriz... @altin61proje

